

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Petra Průchy, JUDr. Lenky Matyášové, JUDr. Marie Turkové a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce **a) M. T., b) nezl. A. K.**, oba zast. JUDr. Alžbětou Prchalovou, advokátkou, se sídlem Dřevařská 25, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 29. 8. 2008, č. j. 56 Az 165/2007 – 66,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Zástupkyni stěžovatelů JUDr. Alžbětě Prchalové, se sídlem Dřevařská 25, Brno, **se určuje** odměna částkou 5760 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností ze dne 7. 10. 2008 se žalobce ad a) i jako zákonný zástupce žalobce b) (dále též „stěžovatel“) domáhá zrušení shora označeného rozsudku Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta žaloba žalobce a) [i jako zákonného zástupce žalobce b)] proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 8. 2007, č. j. OAM-465/LE-05-ZA07-2006. Uvedeným rozhodnutím žalovaného nebyla žalobcům udělena mezinárodní ochrana podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

V kasační stížnosti stěžovatel namítá, že soud nesprávně interpretoval ustanovení § 2 odst. 7 ve spojení s § 12 zákona o azylu. Současně má stěžovatel za to, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Stěžovatel již v průběhu správního řízení označil pronásledování, kterému on a skupina jeho známých a příbuzných čelili pro svou náboženskou víru, kterou správní orgán označuje jako tzv. čistý islám. Správní orgán na základě provedených listinných důkazů dospěl k závěru opačnému, totiž že zájem státních bezpečnostních složek, které na žalobce vyvíjely permanentní nátlak, spočívající v opakovaném zatýkání a předvolávání, byl oprávněný. Stěžovatel tvrdí, že správní orgán i soud na základě provedených důkazů dospěl k nesprávným skutkovým a právním závěrům. V průběhu správního řízení nebylo zjištěno a z vyjádření žalobce nijak nevyplývalo, že by skutečně jeho náboženská víra představovala pro veřejný pořádek Kazašské republiky jakékoliv nebezpečí. Stěžovatel a jeho souvěrci pouze nebyli řádně zaregistrováni jako náboženské uskupení. Oporu pro postoj státních orgánů Kazašské republiky nelze podle názoru žalobce spatřovat ani v rozhodnutích citovaných

ustanovení mezinárodních úmluv o lidských právech, neboť z dikce těchto ustanovení jednoznačně vyplývá, že nezbytným předpokladem pro možné omezení práva na svobodu náboženského vyznání je, aby tato opatření byla nezbytná k ochraně veřejného pořádku a dalších zde jmenovaných hodnot. Ze žádného z provedených důkazů nevyplývá, že by postup státních orgánů Kazašské republiky vůči žalobci byl z tohoto hlediska oprávněný. Ani správní orgán, ani soud, se nevypořádaly s tvrzením stěžovatele ohledně nepřijatelnosti prostředků, kterými státní orgány Kazachstánu vyvíjejí na členy předmětné náboženské skupiny, které je stěžovatel členem, nátlak.

Stěžovatel navrhuje napadený rozsudek krajského soudu zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

Z obsahu správního spisu soud zjistil, že žalobce a) podal žádost o udělení mezinárodní ochrany za sebe i za žalobce b), svého nezletilého syna, dne 31. 5. 2006. Zemi původu opustil, proto, aby mohl v poklidu vyznávat a praktikovat své náboženství. Ve své vlasti byl dvakrát až třikrát zadržen policií kvůli tomu, že četl „namaz“. V roce 2004 byl podmíněně odsouzen na dva roky za nelegální držení zbraně, později byl amnestován. V souvislosti s vyznáváním víry se cítil pronásledován. Návrh na udělení mezinárodní ochrany i jménem nezletilého syna podal proto, aby byla rodina pohromadě. V případě návratu do vlasti by syn, kdyby stěžovatel šel do vězení, byl doma bez otce.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Nejvyšší správní soud poskytuje ochranu veřejným subjektivním právům fyzických a právnických osob (§ 2 s. ř. s.). Zatímco úkolem krajských soudů je projednat a rozhodnout každý případ, Nejvyšší správní soud zajišťuje jednotu a zákonnost rozhodování soudů ve správním soudnictví (§ 12 odst. 1 s. ř. s.). K plnění jeho sjednocující role svěřuje zákon Nejvyššímu správnímu soudu různé procesní nástroje, na prvním místě nepochybně rozhodování o kasační stížnosti (§ 12 odst. 1 ve spojení s § 102 s. ř. s.). Ve věcech azylu v nové úpravě institutu nepřijatelnosti (§ 104a s. ř. s.) je kasační stížnost mimořádným opravným prostředkem omezeným na případy objektivní nutnosti rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Z těchto důvodů bude kasační stížnost ve věcech azylu přijata k projednání jen tehdy, jestliže rozhodování o ní umožní Nejvyššímu správnímu soudu zároveň plnit obecnější sjednocující funkci v systému správního soudnictví.

Meritorním přezkumem toliko přijatelných kasačních stížností se ochrana veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob i v každém jednotlivém případě nestává méně účinnou, než v případě formálního projednání každé jednotlivé věci. Jasná, přehledná a srozumitelná judikatura totiž zvyšuje právní jistotu účastníka již před krajským soudem a správními orgány. Paušální formalizovaná spravedlnost, tedy stále nové a opakované projednávání již jednou rozhodnutého ve všech stupních soudní soustavy, vede ve svém důsledku k popření jednotlivé materiální spravedlnosti: ne všechny věci jsou stejně problematické, ne všechny věci vyžadují stejnou pozornost. Opětovné projednávání každé věci znovu na všech stupních tak může ve svém důsledku popřít samotnou spravedlnost systémem vytvářenou. Věci objektivně odlišné, s odlišným významem a důležitostí, jsou podrobeny stejnému zacházení. Taková spravedlnost navíc není ničím jiným než zbytečně vydávaným „potvrzením“, že jednou řečené stále platí, zatěžováním soudního systému dalším řízením s předem známým průběhem

a výsledkem, který „přinese“ pouze neúnosnou délku řízení pro stěžovatele, a to nejen pro něho, nýbrž i pro všechna další řízení, pro něž soudní systém není a ani nemůže být kapacitně nastaven.

S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je navíc vhodné připomenout, že v případě řízení o kasační stížnosti byla soudní procesní ochrana stěžovatele již jednou poskytnuta individuálním projednáním její věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci. Další procesní postup v rámci správního soudnictví nezvyšuje automaticky míru právní ochrany.

Institut přijatelnosti kasační stížnosti je snahou o rovnováhu mezi dvěma zájmy: zájmem na spravedlnosti v každém jednotlivém případě a zájmem na efektivitě působení objektivního práva. Ryze formální důraz často kladený na dosažení spravedlivého výsledku řízení (ve smyslu jeho procesní bezvadnosti) ve svých důsledcích výrazně oslabuje právní jistotu a tedy i efektivitu práva. Jak k tomu opakovaně uvedl Ústavní soud (viz např. náleze ze dne 13. 11. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 15/01, Sbírka nálezů a usnesení, sv. 24, str. 222 - 223; obdobně též náleze ze dne 6. 11. 2003, sp. zn. III. ÚS 150/03, Sbírka nálezů a usnesení, sv. 31, str. 149), „[...] žádný právní řád není a nemůže být z hlediska soustavy procesních prostředků k ochraně práv, jakož i z hlediska soustavy uspořádání přezkumných instancí, budován ad infinitum. Každý právní řád přináší a nutně musí přinášet i určitý počet chyb. Účelem přezkumného, resp. přezkumných řízení může být reálně takováto pochybení aproximativně minimalizovat, a nikoliv beze zbytku odstranit. Soustava přezkumných instancí je proto výsledkem poměřování na straně jedné úsilí o dosažení panství práva, na straně druhé efektivitu rozhodování a právní jistoty. Z pohledu tohoto kritéria je zavedení mimořádných opravných prostředků, čili prodloužení řízení a prolomení principu nezměnitelnosti rozhodnutí, která již nabyla právní moci, adekvátní toliko v případě důvodů výjimečných.“

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ode dne 13. 10. 2005.

V moderním právním státě je odmítána možnost neomezené volné úvahy. Při aplikaci § 104a zákona o azylu, je nezbytné ujasnit si obsah tohoto ustanovení z hlediska možností, které se správnímu orgánu nabízejí. Neurčitý právní pojem, zde představovaný „přesahem vlastních zájmů stěžovatele“ nelze obsahově dostatečně přesně vymezit a jeho aplikace závisí na odborném posouzení v každém jednotlivém případě. Neurčité právní pojmy zahrnují jevy, nebo skutečnosti, které nelze úspěšně zcela přesně právně definovat; jejich obsah a rozsah se může měnit, často bývá podmíněn časem a místem aplikace normy. Zákonodárce vytváří prostor soudu, aby zhodnotil, zda konkrétní situace patří do rozsahu konkrétního neurčitého právního pojmu, či nikoli. Při interpretaci neurčitého právního pojmu se správní orgán musí zabývat konkrétní skutkovou podstatou, jakož i ostatními okolnostmi případu, přičemž sám musí alespoň rámcově obsah a význam užitého neurčitého pojmu objasnit, a to z toho hlediska, zda posuzovaná věc lze do rámce vytvořeného rozsahem neurčitého pojmu zařadit.

Přesahem vlastních zájmů stěžovatele (který ve věcech azylu jediné vede k meritornímu projednání kasační stížnosti), je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů. Nejvyšší správní soud není v rámci

této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Přijatelnost kasační stížnosti je třeba odlišovat od přípustnosti kasační stížnosti na straně jedné a důvodnosti na straně druhé. Přípustnost (či tedy spíše absence některého z důvodů nepřijetnosti) kasační stížnosti je dána splněním zákonných procesních předpokladů, jako je včasné podání kasační stížnosti (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), řádné zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), absence dalších zákonných důvodů nepřijetnosti (§ 104 s. ř. s.) apod. Důvodnost kasační stížnosti na straně druhé je otázkou věcného posouzení kasačních důvodů stěžovatelem uváděných (§ 103 odst. 1 s. ř. s.).

Pokud kasační stížnost splňuje zákonné podmínky procesní přípustnosti, pak je způsobem naznačeným výše zkoumán přesah vlastních zájmů stěžovatele, tedy její přijatelnost. Přichází-li stěžovatel s námitkami, o nichž se Nejvyšší správní soud vyslovil již dříve a své rozhodnutí zveřejnil, není nutné ani efektivní, aby v obdobné věci znovu jednal a rozhodoval, když výsledkem by nepochybně byl stejný závěr. Je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, Nejvyšší správní soud posoudí její důvodnost. Je v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti, ale taktéž tvrdit některý z důvodů kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 s. ř. s., a uvést, v čem spatřuje, v mezích kritérií přijatelnosti popsaných výše, v konkrétním případě přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat. K tomu však v daném případě nedošlo, a proto má Nejvyšší správní soud za to, že důvod k tomu, aby kasační stížnost považoval za přijatelnou, zde chybí. Obdobně již Nejvyšší správní soud rozhodoval např. 3 Azs 23/2006, 3 Azs 128/2006, 1 Azs 13/2006 (publ. www.nssoud.cz).

K postavení vyznavačů tzv. čistého islámu v Kazachstánu se Nejvyšší správní soud vyjádřil již v rozsudku ze dne 24. 4. 2008, č. j. 7 Azs 12/2008 - 98, www.nssoud.cz, či v rozsudku ze dne 10. 6. 2008, č. j. 8 Azs 23/2008 - 75, www.nssoud.cz. Dospěl zde k závěru, že příslušníci tzv. čistého islámu nejsou v zemi jejich původu pronásledováni, diskriminováni ani nepřiměřeně trestáni. Zákonný požadavek povinné registrace náboženských skupin v Kazachstánu považoval Nejvyšší správní soud za zcela legitimní, odůvodněný zájmem na ochraně bezpečnosti osob. Nejedná se tedy o výraz porušování lidských práv (náboženské svobody), resp. o pronásledování z náboženských důvodů. Osoba, která se tomuto požadavku nepodřídí, je pak vystavena oprávněné pozornosti státních orgánů. Nelze tak souhlasit s námitkou, že správní orgán, i soud, na základě provedených důkazů dospěl k nesprávným skutkovým a právním závěrům.

Pokud jde o stěžovatelem tvrzenou neutěšenou situaci s dodržováním náboženské svobody v zemi původu, je Nejvyšší správní soud nucen připomenout, že právně významnou pro zjištění naplnění zákonných podmínek pro udělení mezinárodní ochrany se jeví vždy konkrétní situace stěžovatele a důvody, pro které o azyl žádá. Obecnou situaci v Kazachstánu v oblasti svobody náboženského vyznání však není možné podřadit pod žádné z ustanovení § 12 zákona o azylu.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na námitky podané v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností

Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

Stěžovatelům byla pro toto řízení před soudem ustanovena soudem zástupkyně – advokátka, JUDr. Alžběta Prchalová, se sídlem Dřevařská 25, Brno. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7 s. ř. s., § 120 s. ř. s.). Soud určil odměnu advokátky částkou 4200 Kč za dva úkony právní služby po 2100 Kč, a sice za první poradu s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení a za doplnění kasační stížnosti ze dne 28. 11. 2008 [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“) a dále 2 x 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Tuto odměnu potom navýšil o odměnu za současné zastupování druhé osoby (§ 12 odst. 4 advokátního tarifu) o částku 960 Kč. Celkem tedy odměna advokátky činí 5760 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O nákladech řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s.; žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. března 2009

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu